

CSILLAG ALAKZATBA FOGLALT IDŐ

Az erődrendszer helyreállított
bejárata

A komáromi Csillag erőd felújítása és bővítése

Adott egy monumentális erőd, amelynek a falai közt soha nem zajlott ostrom. A hallgatag múlt erős kontrasztban áll a történelem során elpusztult magyar várak sorával, amelyek a maguk töredékességével, torzóként fejezik ki legőszintébben a Kárpát-medencei sors drámáját. Közép-Európa legnagyobb erődrendszere azonban ma is eredeti formájában áll Komáromban, a falai rejltő monumentalitás történelmi illúzió csupán. Bár korábban több ütközet is zajlott a városnál, az 1850-es évekre kiépített erődrendszer robusztus falain soha nem harcoltak. Mire elkészült, a haditechnika már meghaladta. Épp ezért az erőd jelenkori rehabilitációja szokatlan kérdéssel fordul a kortárs építészet felé. Mit jelent az autentikus múltértelmezés ott, ahol látszólag nem történt meg a történelem?

Az épületet történetét, a helyreállítás többéves folyamatát a tervezővel, Mányi Istvánnal folytatott beszélgetés során ismerhettük meg. Mányi munkásságában különösen nagy hangsúllyal bírnak a műemléki helyreállítások, miközben az új épületszerkezet kialakításában következetesen kortárs eszközökkel dolgozik. Éles vonalat húz régi és új között, sőt azokat a tereket is igyekszik a jelen építészeti nyelven artikulálni, amelyek történeti előzményekre tekintenek vissza, de a történelem során megsemmisültek, és hiteles helyreállításuk a jelen technoló-

giával már nem lenne autentikus. Mányi szemléletét ez a kontrasztos kettősség jellemzi: a történeti tereket precízen és gondosan restaurálja, az új elemek tekintetében pedig kénytelenül mai. Ezt a hozzáállását figyelhetjük meg a Zeneakadémia Wesselényi utcai oktatási épületében [1] (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Ligeti György Oktatási Épülete), ahol a történeti épület foglalatában színes high-tech függönyfallok alakította ki az új zenedobozt. A történeti emlékek gondos helyreállítására munkásságában példa a közelmúltban átadott Gül Baba türbéje, [2] illetve korábban a városligeti Műjégpálya megújítása. [3]

Mányi nevéhez fűződik a Szépművészeti Múzeum hosszú évtizedeken át elzárt Román Csarnokának helyreállítása is. Ebben a teremben őrizték az ókori és reneszánsz remekművekről készült gipszmásolatokat. A gyűjteményt 1869-ben Pulszky Ferenc, a Nemzeti Múzeum akkori főigazgatója készítette el, mivel a korszakban egyre szélesebb néprétegek kezdtek érdeklődni a múalkotások iránt, ugyanakkor az utazásra és a távoli országok kiállítótereinek felkeresésére csak keveseknek volt lehetőségük. A másolatok a hazai közönség számára is testközelbe hozták a műalkotások élményét. [4] Az idő azonban túlhaladt rajtuk, ma már a mobilitás révén a műtárgyak eredetije is elérhető közelségbe kerültek.

A gyűjtemény a huszadik század második felében szét-szóródott, egy részét a Szépművészeti Múzeum elzárt Román Csarnokában, másokat a kecskeméti zsinagógában, a tatai várban, illetve a komáromi Igmándi erődben tárolták. [5] A Román Csarnok felújításához kapcsolódóan szükségessé vált a gipszszobrok áthelyezése, és az üresen álló Csillag erőd alkalmas kiállítótérnek mutatkozott. Az elhanyagolt és erősen átázott épület rehabilitációja ugyanakkor komoly kihívást jelentett Mányi István és tervezőcsapata számára.

Közép-Európa legnagyobb erődrendszerét a topográfiai adottságok alakították ki. Budapest és Pozsony között Komáromnál, római kori nevén Brigetiónál nyílt az első lehetőség átkelésre. Mindkét partszakasz sík terület, északról a Vág mellékfolyójával, a Nyitrával és az abba torkolló Zsitvával fontos kereskedelmi pontot jelöl ki. [6] A Duna mindkét oldalán erődítményeket alakítottak ki, a török korban sáncokat és hídfőállásokat építettek, majd a napóleoni háborúk után, mikor az osztrák udvar Komáromba menekült, döntöttek az erődrendszer kiépítéséről. A szabadságharc idejére még nem fejezték be a munkálatokat, de Klapka így is két hónapig kitartott a falak között. Az 1850-es években indult el az utolsó nagy fejlesztési hullám, húsz év alatt fejezték be az erődrendszert. Mai állapota tehát fokozatosan alakult ki

a történelem folyamán, és bár a maga idejében bevehetetlen erődnek szánták, mire elkészült, a haditechnika túllépett a védelmi szándékokon. A tüzérség fejlődésével az alacsony földsáncok már nem adhattak oltalmat. Soha nem zajlott ostrom a falai között, sőt a trianoni döntést követően az országhatár is kettészelte az erődrendszert, így az északi két magerőd ma szlovák területen fekszik, míg az őket délről övező erődkaréj, a Monostori, az Igmándi és a Csillag erőd magyar oldalon áll.

A huszadik század folyamán a pusztulás minden stációját végigjárta az épület. A múlt drámája a falak közt zajlott. Volt helyőrség, raktározásra is használták, katonatisztek lakhelyeként is szolgált. A második világháború elején, Lengyelország német megszállását követően lengyel katonatisztek menekítettek ide, majd a vészkorszakban, 1944-ben internálótáboroként működött.

A háború utáni kitelepítések idején a Felvidékről érkező magyar családok átmeneti otthonaként működtek a körletek. A szovjet megszállás idején hadianyagraktárt alakítottak ki benne, ekkor vezették be a vasutat az erőd közepére, nem kis rombolást okozva a külső falakon. A hatvanas évektől a helyi ÁFÉSZ vette birtokba, zöldsegraktárt és káposztasavanyítót alakítottak ki benne. Végül hagyták lepusztulni az épületet.

A csillag alakzatú külső erőd földsáncai ölelésében építették fel a körleteket rejtő belső erődöt. [7] A körletek tetejére 3-4 méteres földfeltöltést építettek a tüzérségi lövegek felfogására, ami az idők folyamán jó talajnak bizonyult, a gondozatlan erődben sűrű sarjerdő nőtt az épületek tetejére. A boltozatok kőporos aszfalt keverékű vízszigetelését a fák gyökérzete tönkretette, az évtizedek folyamán a falak rendkívül átvizesedtek, végül 80%-os telítettséget ért el a nedvesség. Épp ezért az egyik első kérdés a tervezők számára az volt, hogyan lehet kiszárítani a falakból a nedvességet. Mindez a tervezett gipszmásolat-kiállítás szempontjából is kritikus volt, hisz a gipsz rendkívül érzékeny a nedvességre. A földfeltöltés eltávolítását követően nagy szemű kulékavics terítésből szivárgóréteget fektettek le, a beszellőzést a homlokzati párkányoknál, a kiszellőzést és a huzatot a körletek kéményein keresztül oldották meg. A kavicsrétegre vasalt beton és vízszigetelés került, amelyet egy újabb beton szigetelésvédő réteggel fedtek be, hogy a földfeltöltést visszahordó munkagépek ne sértsék meg a szigetelést. A falak kiszárítása így is két évbe telt, hat légkezelő dol-

gozik ma is a kiállítótér megfelelő páraháztartásán, a 20-22 Celsius-fok közötti hőmérséklet és az 50-60%-os páratartalom fenntartásán.

A falak kiszárítását követően a téglaburkolatok helyreállítása újabb kihívás elé állította a tervezőket. A különböző használatok során a vezetékezés miatt szétvették a falakat, több ezer téglát kellett szakszerűen kicserélni. A téglaboltozatos körletek egyenként 4,5 méter belmagasságúak és 70 négyzetméter alapterületűek. A falak vakolatlan téglafalak, csak a homlokzatok belső oldala vakolt, erre gépészeti okokból is szükség volt, a vezetékek és a légtechnika kialakítására. A tereket eredeti formájukban állították helyre, csak a világítótestek jelennek meg új kortárs elemként. A térsorhoz kapcsolódóan különös térélményt ad a hatállásos latrinahelyiség, ahonnan szintén lőrésnek néznek a tájra. A terem alatt találha-

Építész: Mányi István

A tégl- és kerámiaburkolatok rétegzettségével a hely története is feltárul

Az új kiállítótér metszete: a külső és belső terek közti átlátásokkal a műtárgyakat eltérő nézőpontokból szemlélhetjük

Irodalom / References

- [1] Golda, János: „W52 – A Zeneakadémia új oktatási épülete”, *Metszet*, Vol 3, No 2 (2012/2), pp 62–65.
- [2] Bán, Dávid: „Rendet tenni a legendák világában”, *Építészfórum*, 2018-10-11 EST 16:00, hozzáférhető: <<http://epiteszforum.hu/rendet-tenni-a-legendak-vilagaban>> [utolsó belépés: 2019-12-30].
- [3] Wagner, Péter: „Vaníliaparfé áfonyával a Városligeti-tó partján: a városligeti Műjépgálya rekonstrukciója”, *Metszet*, Vol 3, No 5 (2012), pp 60–63.
- [4] Elek, Artúr: „A Szépművészeti Múzeum antik gipszgyűjteménye”, *Nyugat*, Vol 16, No 23 (1923) pp 597–600.
- [5] Kántor, Viola: „Múzeum lett az erődéből, ahol még a latrinából is löni lehetett” *Index*, 2019-11-20 EST 21:15, hozzáférhető: <https://index.hu/kultur/epiteszet/2019/11/20/modern_kiallitolter_epult_egy_olyan_erodben_aminek_meg_a_kozossegi_latrinajan_is_loressek_vannak/> [utolsó belépés: 2019-12-30].
- [6] Kovács, Vilmos: *A Monostori erőd*, Tájak, korok, múzeumok, Budapest 1999.
- [7] Kecskés, László: *Komárom az erődök városa*, Zrínyi Katonai Lap- és Könyvkiadó, Budapest 1984.
- [8] Pogány, Frigyes: *Velence, Corvina Könyvkiadó*, Budapest, 1979.

Építész: Mányi István (Mányi Stúdió Kft.)

Építész munkatársak: Kardos Gábor, Szontágh Zsófia Réka, Mányi Dániel, Németh Krisztina, Perge Ákos – Mányi Stúdió Kft.

Belsőépítész: Gergely László, Zobor László (Studio G. Bt.)

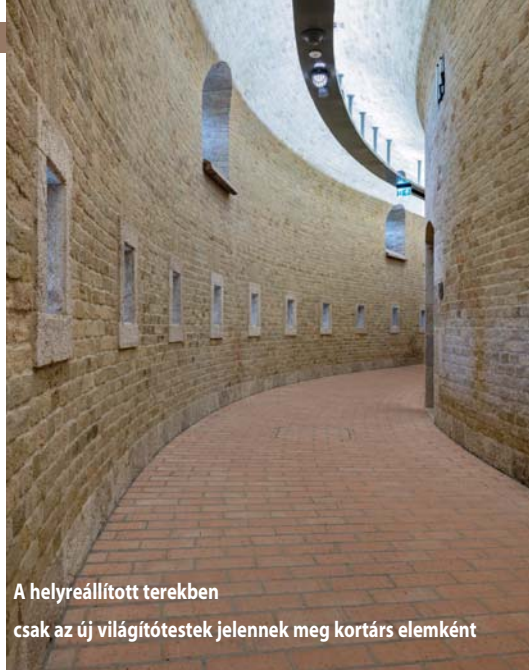
Statika: Szabó Lajos, Molnár István, Schnieder László (Du-Plan Kft.)

Gépészet: Szigyártó Gábor, Pitkó Attila, Tóbiás Lajos (Smg-Sisu Kft.)

Elektromosság: Kapitor György, Aranyos Zsolt (Smg-Sisu Kft.)

IT-technológia: Csányi István (Kvinterv Kft.)

Konyhatechnológia: Kuruczné Szabolcs Gizella (Design Studio Kft.)

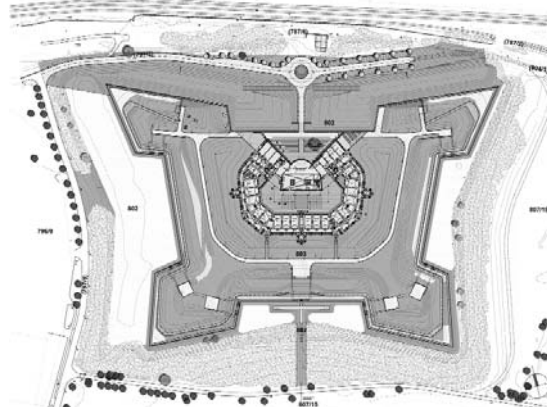
A helyreállított terekben csak az új világítótestek jelennek meg kortárs elemként

tó szennyvízgyűjtőt eredetileg 15-20 cm vörös mészkővel burkolták, kiszellőző kürtője áthalad a latrina terén.

Bár az erőd alapterülete rendkívül nagy, de a belső terek 4,5 méteres magassága nem lett volna alkalmas az olyan 8-10 méter magas szobrok bemutatására, mint Verrocchio velencei Bartolomeo Colleoni lovas szobrának és Donatello padovai Gattamelata lovas szobrának eredetivel egyező méretű gipszmásolatai. Ezért szükségessé vált egy nagyobb belmagasságú új tér kialakítása is. A kortárs bővítést az erődudvar közepén helyezték el, a telepítést a tervezők elképzelésében az is indokolta, hogy az erődudvarokban korábban mindig voltak létesítmények, mint például kovácsműhely, ágyúraktár vagy lőszerraktár. Az eredeti C alakban körbeforduló épület két végén álló lépcsőtorony közé feszítették ki az új épület trapéz alakú síkokból szerkesztett tömegét. Az új kiállító épületrész szorosan kapcsolódik a bejárathoz, ebben a többszintes épületrészben kapott helyet az étterem, a kávézó és a bolt, a felnőtt és gyerek kreatív foglalkoztatók, valamint az időszakos kiállítóteret. A csarnoktér belső teraszán egy 35 méter fesztávolságú vasbeton áthidalás biztosítja a műtárgyak zavartalan megtekintését. Az éttermet a szobrok mellett kvázi köztéri helyzetben rendezték be, ezzel Mányi István szerint egy „urbanisztikai idézetet” hoztak létre: a szobrokat olyan szemszögből nézhetjük, mintha Velence vagy Padova egy-egy kávézójának teraszán ülnénk. [8]

A földszáncok hullámozó rendszeréhez igazodik az új kiállítóteret rejtő szarkofág. A nagytáblás kerámiaburkolatú absztrakt test mintha az erőd hullámozó, trapéz síkokból szerkesztett földszáncformáit folytatná. Szándékoltan csak "másolat", akárcsak a gipszszobrok. A külső falak bordázott téglaburkolatúak, amivel a történeti környezet anyaghasználatát és szerkesztését reflektálják, de a jelen technológiájával és építészeti logikájával. A belső tér ugyanakkor már nyersebb, látszóbeton felületű, ezzel visszafogott környezetet alakítanak ki a szobroknak.

A csillagerőd helyszínrajza: történeti foglalatba került az új kiállítóteret

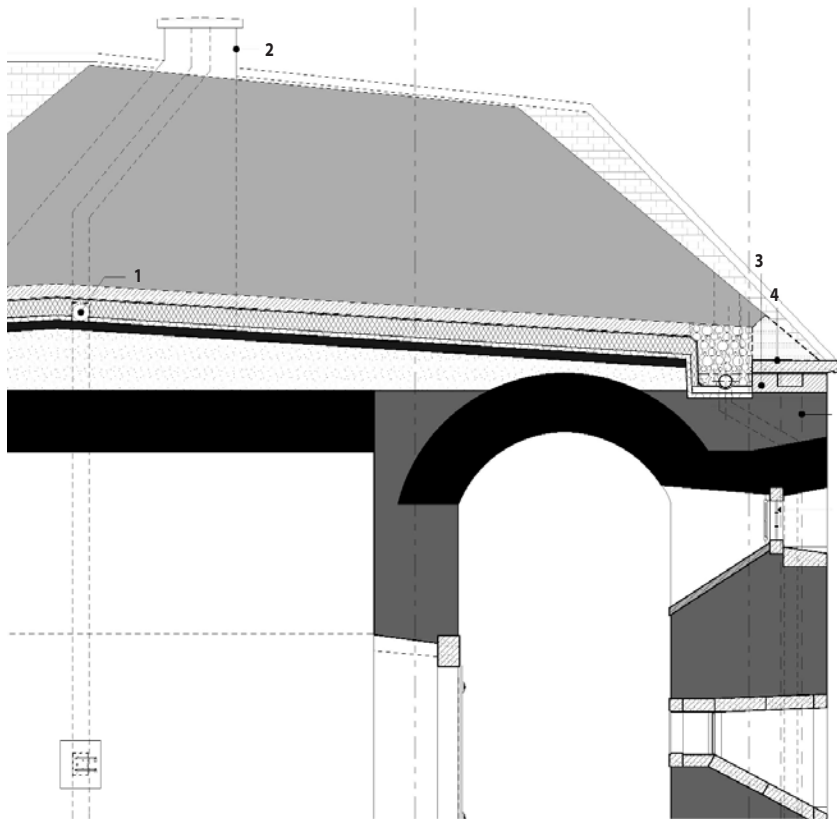

A belső atmoszféra mintha téren és időn kívül állna, a monolit térbe a trapézfödém megnyitásain, tető-felvilágítóin keresztül áramlik fény. Tér-idő kapcsolatrendszereiben elvont viszonyt alakít ki a külső udvarról befelé fordított zárterkély, ahonnan a magasabb szobrokkal egy magasságban tekinthetjük át a belső teret. Az alkotások eredetijeit ilyen nézőpontból nem ismerhetjük. A külső teret a jelenkor turisztikai rendezvényei számára alakították ki, az udvaron szabadtéri színpad kapott helyet. A színpadtechnikát egy úgynevezett baldachinos liftből tudják a pincészintről a felszínre juttatni. Az új épülettömeg legfelső szintjén kávézóteraszt nyitottak, ahonnan egyik irányban a monumentális erőd növényzettel burkolt tetőtájjára és a tágabb környékre, míg a másik irányban az épület hasítékán keresztül a kiállítóterbe nyílik ki- és belátás. Az épületbejárás során feltáruló perspektívákban régi és új szerkesztés kapcsolódik össze, de az idősíkokat egyértelműen megkülönböztetik a tervezők. Éles vonalat húztak az eredeti és az új szerkezetek közé, amit a faltestbe vágott új nyílásoknál az acéllemez keretezés is megjelöl.

Az erőd igazi formája a bejárás során nem tárul fel, csak a levegőből rajzolódik ki a reneszánsz hadművészet

Aprólékos munkával tisztították meg az erőd tégl- és köfelületeit

Részletképzés:
Párakiszellőzés és
vízszigetelés
a földsánc takarásában

1. Tervezett párakiszellőzés az eredeti kéménykürtőbe kötve
2. Visszafalazott kémény és visszahelyezett fedkő
3. 3 sor téglá visszafalazás
4. Visszahelyezett fedkő
5. Tervezett esővíz-elvezetés $\varnothing 250$ mm
6. Megmaradó ablakrács

Alaprajz: a körletek ölelésében a belső udvar rendezvényterként új életre kel

Felvonóterv: Tóth Miklós (TM-Lift Kft.), Wölfl Richárd
Tűzvédelem: † Venczel Sándor (Tűz-Ért-Ő Bt.)
Környezetterv: Torma Sarolta, Andor Anikó, Zsovák Ildikó, Szűz Attila, Thurnay Júlia Anna (Land-A Kft.)
Útterr: Rhorer Ádám (Közlekedés Kft.)

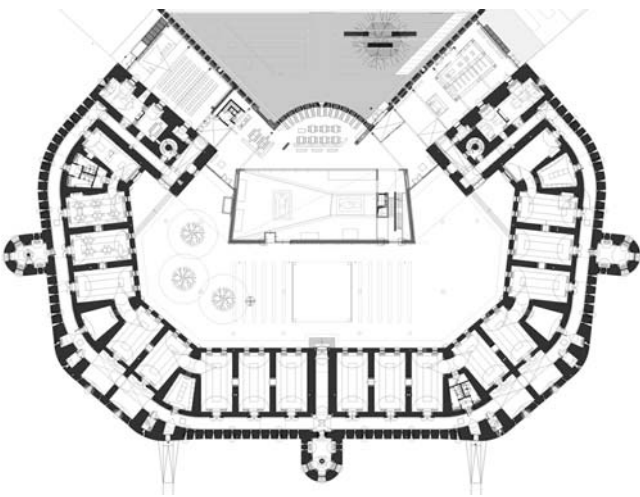
Épületszerkezeti részlettervek:

Barta Ferenc (Barta Építésziroda Kft.)
Falnedvesség elleni szigetelés: Vaszari Miklós (Méhes Renoszig Kft.)
Tudományos Dok. és Értéktel-tár: Kralovánszky Réka, Szabó Zoltán (Szakra Kft.)
Látszóbeton: Kapu László
Lebonyolítás: Bajzik Zsófia, Földes Barbara, Hönich István (Liget Zrt.), Kőszegi Antal főmérnök (Szépművészeti Múzeum), Sándor Pál, Tasi Andrea fő műszaki ellenőr (Főber Kft.)

Kivitelezés: Locsmándi László fő-építésvezető és kollégái (FÉSZ Zrt.), Jancsekity István fő-építés-vezető és kollégái (Épkar Zrt.)

Restaurátorok: Czifrák László (Consall Team Kft.) – téglafalazatok; Csányi Szabolcs – fém szerkezetek; Zágony Péter, Kóbor Zoltán (Artárium Stúdió Kft.) – faszervezetek; Kovács Attila – kő szerkezetek

Fotó: Áment Gellért (Szépművészeti Múzeum)

fénykorát idéző csillag alakzat. A sáncrendszer és az épületsávok rétegződő struktúrárt alkotnak, amit az új, szarkofágszerű burok tovább gazdagít. Ebben a történelmi foglalatban helyezték el a gipsz műalkotások gyűjteményét, amelyek a maguk hallgatag módján lakják be a tereket. A monumentális térsor, amely a történelem folyamán elsősorban szállásként és raktárként funkcionált, most új értelmet nyert. Hamis múltidézés helyett egy új autentikus kiállítóteret alakítottak ki a történelmi foglalatban. Az antik és reneszánsz művek kronologikus sorrendbe állított tárlata a művészettörténet egyetemes drámáját sűríti a Csillag erőd falai közé.

Wettstein Domonkos

A megérkezés tere: a tervező számára fontos volt a régi és új elemek következetes megkülönböztetése

A b s t r a c t s

WARE-NAGY, Orsolya: BACK AGAIN, AS IT ALWAYS HAS BEEN

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 16-23, DOI: 10.33268/Met.2019.7.1

THE MAIN GUARD'S HOUSE AND STÖCKL STEPS, BUDAPEST CASTLE, HUNGARY

ARCHITECT: FERENC POTZNER

Often the highest risk in architecture is found when trying to reconstruct the past: historic buildings lost to war damage or political neglect, where traditional skills need to be re-established and a contemporary take on the original function needs to be applied. Concise studies of original construction documents, archived photographs and modernisation of built form have lead to these two projects' result. Behind traditional masonry modern facilities can be found, lifts, and modern mechanical services, creating a new form of experimental archaeology.

LULLULANGI, Mithen – SAMPEBUA, Onesimus: MAINTAINING THE CULTURAL HERITAGE OF TORAJA

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 24-27, DOI: 10.33268/Met.2019.7.2

TONGKONAN RESTORATION, INDONESIA

The study of the Toraja traditional house or Tongkonan in Indonesia aims to discover a better understanding of how a home serves as a container for human activities. The process of construction, from selection of materials and the cultural importance of forest estate management, through to methods of implementation and continuous social impact. Each stage being celebrated by the community to strengthen a sense of kinship. Recently some of these homes have been modernised, using for example sheet metal covering, which does increase the life span of a building at the cost of depreciating cultural and touristic value. This study aims to help the community retain value in terms of architectural and social heritage.

WETTSTEIN, Domonkos: EQUILIBRIUM BETWEEN ROCK AND PEOPLE

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 28-33, DOI: 10.33268/Met.2019.7.3

COVERING ARCHAEOLOGICAL ABBEY RUINS, SAINT MAURICE, SWITZERLAND

ARCHITECT: SAVIOZ FABRIZZI ARCHITECTES

The cliffside site for this abbey was chosen about 1500 years ago for its defensible location, unfortunately regular rock falls have continually damaged the buildings and endangered life. Therefore the architect opted to design a structure which actively expresses this danger, a "steel and stone roof" that catches falling rocks. The nature of this project being somewhat traumatic stands to remind visitors that one can not defeat gravity, the power of nature or spirituality and everyone can visit these monumental ruins in the knowledge that it is possible to understand the meaning behind "Take Up Thy Cross and Follow Me".

KATONA, Vilmos: NOUVEL AND ROME

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 34-39, DOI: 10.33268/Met.2019.7.4

ALDA FENDI'S ART FOUNDATION AT FORUM BOARIUM, ROME, ITALY

ARCHITECT: JEAN NOUVEL

Taking a historical building and redeveloping it as a complex fusion of experimental studio spaces, galleries and a restaurant has resulted in a collage of ideas. The monumental building has been reimagined as to avoid the obvious: industrial structural elements vie for place alongside original stone walls, mirror walls are placed as spatial indicators, whilst other areas are purposely fragmented in order to make a play with light. This Rhinoceros Palace is available for short term residential occupancy on the same terms as its architectural manifestation as a place for experimentation, a collage of ideas.

VIRÁG, Zsolt: THE INTELLECTUAL REBIRTH OF BUILDINGS

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 40-43, DOI: 10.33268/Met.2019.7.5

NATIONAL PALACE AND NATIONAL CASTLE PROGRAM, HUNGARY

39 monumental buildings, 20 palaces and 19 castles, are undergoing restoration with the intent to preserve cultural identity in today's tourist orientated market. Careful understanding of the original function of these places must be identified prior to adding layers of the contemporary. This complex process should draw inspiration from the past, providing visitors with anecdotal experiences that stand firm in the present. Each of these buildings can be viewed as a process of intellectual

rebirth aside from their physical substance being subject to restoration. All of these buildings serve new functions, can be visited as traditional tourist attractions and are supported by the implementation of interactive learning tools.

WESSELÉNYI-GARAY, Andor: TEXT MONTAGE ABOUT A CORNER BUILDING

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 44-49, DOI: 10.33268/Met.2019.7.6

GYÖRGY SZABAD PARLIAMENTARY OFFICE BUILDING, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECT: BENCE VADÁSZ

Urban renewal, especially in conservation areas, often raises debate regarding the choice of what might be considered an appropriate architectural style: the aesthetic ideal might be considered "beautification", "symbolic" or "political". The sensitivity of reconstructing office space in the same urban space as the Parliament building resulted in a decision to reconstruct, reflect, the neighbouring buildings' facades behind which a contemporary office building hides. Aside from debating style this project implemented innovative solutions, regarding cladding technology, reduction of weight due to poor foundation conditions and the logistics required to construct a new building without closing down one of Budapest's most important metro stations.

SZÉKELY, Márton: 134 YEARS OF COLOURS

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 50-55, DOI: 10.33268/Met.2019.7.7

MILLENNIUM HOUSE RECONSTRUCTION, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECTS: CSABA NAGY and KÁROLY PÓLUS

Pavilions in parks, including this one in Budapest's Varosliget Park, have often suffered from neglect and/or poorly conceived restoration work. Here is an example where stepping back in time to examine the original designs has inspired a more socially and architecturally sensitive project. The original external envelope has been restored to its original decorative splendour, whilst the interior design has paid its dues to the past without submitting to overt sentimentality, providing an improved visitor experience.

WETTSTEIN, Domonkos: STAR SHAPED TIME

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 56-59, DOI: 10.33268/Met.2019.7.8

STAR FORTRESS RESTORATION, KOMÁROM, HUNGARY / ARCHITECT: ISTVÁN MÁNYI

As with many examples of Star Forts, dating back to the Renaissance, the plan form can not be appreciated from the ground. This defensive building type is unique for the way rampart walls and their subsequent access corridors and ancillary spaces create an unusual play on form, natural light and one's sense of orientation. Military installations once restored make ideal exhibition spaces, ideal for exploring as a realtime and historic experience. The quality of brickwork, contemporary masonry and architectural concrete also assist in this game play between past and present.

VUKOSZÁVLYEV, Zorán: RECONSTRUCTION AGAIN

Citation: *Metszet*, Vol 10, No 7 (2019), pp 60-65, DOI: 10.33268/Met.2019.7.9

CSIKY GERGELY THEATRE RENEWAL, KAPOSVÁR, HUNGARY

ARCHITECTS: IVÁN HALAS, KRISZTINA L. BALOGH and FERENC ifj LŐRINCZ

Restoration and expansion of a more than one century old theatre building raises the question of examining parameters: What historic elements should be preserved to maintain the monumental building status, what changes to later additions are required and finally how to integrate ideas suited to the twenty-first century? The answer can be found in the past by undertaking a faithful restoration of the existing building and seeking out how to expand upon the original structural logic to create a contemporary extension and landscaping plan. The original pagoda like baroque theatre now sits upon a modern plinth creating a sense of dramatic approach to the functional and architectural presence.